

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС
освітнього компонента
АТЕСТАЦІЙНИЙ ІСПИТ
підготовки бакалавра
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійної програми Початкова освіта

Сyllabus освітнього компонента «АТЕСТАЦІЙНИЙ ІСПИТ» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта, за освітньо-професійною програмою Початкова освіта

Розробник:

В. В. Віток, професор кафедри теорії і методики початкової освіти, доктор педагогічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Віток В. В.

**Сyllabus освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти
протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.**

Завідувач кафедри

Пріма Р. М.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У контексті програмних вимог Концепції Нової української школи, Державного стандарту початкової освіти, Державного стандарту вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» університетська педагогічна освіта покликана забезпечувати підготовку вмотивованого, успішного, конкурентоздатного вчителя початкових класів Нової української школи, здатного до креативної та творчої самореалізації, до професійного та особистісного розвитку, до утвердження в освітньому процесі педагогіки партнерства як життєво важливого принципу сучасної школи. Вагоме місце у підготовці таких фахівців посідає вивчення педагогіки та фахових методик, практико-орієнтоване спрямування освітньо-професійної програми Початкова освіта.

Навчальним планом підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта денної форми навчання передбачено проведення атестації у формі атестаційного іспиту, який передбачає виявлення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти фахово орієнтованих знань і умінь з педагогіки та методик навчання в початкових класах, здатність розв'язувати типові професійно орієнтовані завдання в галузі початкової освіти, уміння творчо використовувати набуті знання в умовах практичної діяльності.

Мета атестаційного іспиту – визначити рівень теоретичної та практичної підготовки майбутніх учителів початкових класів закладів загальної середньої освіти. Атестаційний іспит має комплексний характер.

Форма проведення атестаційного іспиту – усна.

Основу програми складають такі розділи: «Педагогіка/психологія» («Загальна педагогіка та історія педагогічної думки», «Теорія і методика виховання в початковій школі», «Психологія загальна», «Психологія педагогічна та дитяча»), фахові методики початкової освіти («Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі», «Методика навчання математичної освітньої галузі», «Методика навчання природничої освітньої галузі», «Трудове навчання з методикою навчання технологічної освітньої галузі», «Методика навчання інформатичної освітньої галузі», «Методика навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі», «Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі», «Мистецтво з методикою навчання мистецької освітньої галузі», «Фізичне виховання з методикою навчання фізкультурної освітньої галузі»).

Білеті до атестаційного іспиту містять два теоретичні питання та одне професійно орієнтоване завдання з основних розділів педагогіки та фахових методик початкової освіти. Комплексність іспиту дозволяє ґрунтовно виявити компетентність здобувача вищої освіти з педагогіки та фахових методик початкової освіти, перевірити якості світоглядної позиції, професійної майстерності й розуміння педагогічної технології. Екзамен є свідченням фаховості випускника, його готовності брати участь у вихованні, навчанні та розвитку молодших школярів, у пошуках найбільш результативних та ефективних форм і методів навчання.

У результаті вивчення фахових освітніх компонентів: педагогіки, психології та фахових методик – випускники повинні знати:

- місце та значення педагогіки, психології та фахових методик у системі теоретико-прикладних наук, основні категорії фахових методик;
- методи науково-педагогічних досліджень;
- принципи організації використання знань з педагогіки, психології та фахових методик для навчання у початкових класах;
- перспективний педагогічний досвід організації сучасної педагогічної діяльності вчителів початкових класів Нової української школи.

У результаті вивчення педагогіки, психології та фахових методик здобувачі освіти повинні оволодіти такими уміннями:

- організовувати освітній процес у початкових класах відповідно до вимог фахових методик, Закону України «Про освіту», Закону України «Про загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти;
- аналізувати освітню роботу в класі, школі, позашкільній діяльності згідно з передбачуваними програмними вимогами, методичними принципами та закономірностями;
- вміло застосовувати здобуті теоретико-методичні положення в практиці педагогічної діяльності;
- організовувати здобувачів початкової освіти на виконання поставлених завдань;
- мотивувати навчальну діяльність молодших школярів;
- аналізувати навчально-педагогічні ситуації, використовувати досягнення сучасної психолого-педагогічної та методичних наук у практиці початкових класів Нової української школи.

Складання комплексного атестаційного іспиту сприяє формуванню:

Інтегральної компетентності (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

Загальних компетентностей (ЗК)

Загальні компетентності, визначені Стандартом вищої освіти

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Загальні компетентності, визначені ЗВО

ЗК-9. Здатність здійснювати здоров'язбережувальну діяльність в освітньому закладі та створювати психолого-педагогічні умови для психосоціальної підтримки розвитку і навчання дітей в умовах надзвичайних ситуацій на основі усвідомлення цінності життя та здоров'я учасників освітнього процесу.

ЗК-10. Здатність безпечно та ефективно застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в майбутній професійній діяльності, зокрема в умовах дистанційного навчання, в особистісному розвитку та життєвих ситуаціях.

Спеціальних (фахових) компетентностей (СК)

Спеціальні (фахові) компетентності, визначені Стандартом вищої освіти

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-3.1. *Мовно-літературна компетентність.* Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу мовно-літературної освітньої галузі та її окремих змістових ліній.

СК-3.2. *Математична компетентність.* Здатність до застосування професійно профільованих математичних знань і умінь, що утворюють світоглядну, теоретичну та операційно-діяльнісну основу математичної освітньої галузі.

СК-3.3. *Природнича компетентність.* Здатність до застосування професійно профільованих природничо-наукових знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичною основою побудови змісту природничої освітньої галузі початкової освіти.

СК-3.4. *Технологічна компетентність.* Здатність до застосування професійно профільованих проектно-технологічних знань, умінь і навичок, які є теоретичною основою побудови змісту технологічної освітньої галузі загалом та окремих її змістових ліній.

СК-3.5. *Інформатична компетентність.* Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, оперувати інформаційними даними на основі

використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до потреб для ефективного виконання професійних обов'язків.

СК-3.6. *Соціальна і здоров'язбережувальна компетентність.* Здатність і готовність педагога вирішувати професійні завдання, пов'язані з реалізацією здоров'язбереження у процесі професійної діяльності.

СК-3.7. *Громадянська та історична компетентність.* Здатність і готовність педагога до ефективного розв'язання завдань громадянської освіти у процесі професійної діяльності на основі сформованих знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій, професійно важливих якостей і здібностей.

СК-3.8. *Мистецька компетентність.* Здатність до застосування професійно профільованих мистецьких знань, умінь і навичок, які становлять теоретичну та діяльнісно-технологічну основу мистецької освітньої галузі загалом та окремих її змістових ліній.

СК-3.9. *Фізкультурна компетентність.* Готовність до здійснення освітньої діяльності із застосуванням знань з фізіології, фізичної реабілітації і валеології, гігієни, основ здорового способу життя, раціонального харчування, психології, особливостей розвитку дитини, а також застосування у професійній діяльності широкого спектру методів і матеріалів для результативного впровадження оздоровчих програм.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм

домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Спеціальні (фахові) компетентності, визначені ЗВО

СК-13. Здатність забезпечувати освітній процес, використовуючи педагогічний досвід учителів початкових класів Волинської області, та запроваджуючи інноваційні підходи та технології навчання освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.

СК-14. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби, умови та ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя.

Успішне засвоєння освітніх компонентів освітньо-професійної програми 013 Початкова освіта сприятиме досягненню у здобувачів вищої освіти **програмних результатів навчання (ПРН):**

Програмні результати, визначені Стандартом вищої освіти

ПРН-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПРН-02. Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПРН-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПРН-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПРН-05. Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПРН-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПРН-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати

розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН-08. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПРН-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПРН-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПРН-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПРН-14. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПРН-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПРН-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

Програмні результати, визначені ЗВО

ПРН-17. Здійснювати проектування цілісного освітнього процесу в початковій школі, створювати сприятливі умови для виховання базових духовних цінностей, соціально-значущих якостей особистості, розвитку soft skills в усіх учасників освітнього процесу, застосовуючи традиційні та

інноваційні підходи до навчання, сучасний педагогічний досвід, освітні практики відповідно до Концепції НУШ та викликів сьогодення.

ПРН-18. Укладати особистісну траєкторію безперервного професійного розвитку майбутнього вчителя початкових класів та впроваджувати її для успішної самореалізації, самовдосконалення та кар'єрного зростання як педагога Нової української школи.

Екзаменаційні білети складаються з трьох питань.

Відповідь на перше питання передбачає розкриття змісту ключових питань з педагогіки/психології: «Загальні основи педагогіки», «Дидактика», «Теорія виховання», «Основи науково-педагогічних досліджень», «Порівняльна педагогіка», «Психологія загальна», «Психологія педагогічна та дитяча».

Друге питання розкриває методичні аспекти навчання фахових методик: суть, дидактичні концепції, методи і принципи та сучасні підходи до методики навчання предметів початкової школи: «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі», «Методика навчання математичної освітньої галузі», «Методика навчання природничої освітньої галузі», «Методика навчання інформатичної освітньої галузі», «Трудове навчання з методикою навчання технологічної освітньої галузі», «Методика навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі», «Методика навчання громадянської та історичної освітніх галузей», «Мистецтво з методикою навчання мистецької освітньої галузі», «Фізичне виховання з методикою навчання фізкультурної освітньої галузі».

Третє питання передбачає виявлення вмінь, навичок, компетентностей здобувачів освіти застосовувати набуті теоретичні, практичні, методичні знання і вміння в процесі вирішення педагогічних ситуацій, розв'язування кейсів, виконання професійно орієнтованих завдань.

Під час відповіді здобувачі освіти висвітлюють теоретичний матеріал, підтверджують практичними вправами, завданнями, фрагментами уроків і т. ін., які пов'язані з практичною діяльністю учителя початкових класів закладу загальної середньої освіти.

Бібліографія до атестаційного іспиту складена таким чином, що здобувач/ка освіти має можливість самостійно ґрунтовно засвоїти основні питання змісту з педагогіки, психології, методик навчання освітніх галузей початкової школи.

Під час здачі атестаційного іспиту здобувачі освіти можуть користуватися такими матеріалами:

1. Закон України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту».
2. Концепція «Нова українська школа», Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України.
3. Державний стандарт початкової освіти.
4. Типові освітні програми Нової української школи. 1–2 та 3–4 класи.
5. Навчальні підручники для 1–4 класів та навчальні посібники для 1 класу Нової української школи.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Педагогіка/психологія

1. Предмет і завдання педагогіки.
2. Загальні основи наукових досліджень. Логіка педагогічного дослідження.
3. Поняття про особистість, її розвиток та формування.
4. Роль спадковості, середовища й діяльності у розвитку особистості.
5. Поняття вікової періодизації у педагогіці.
6. Психолого-педагогічна характеристика дітей молодшого шкільного віку.
7. Система освіти в Україні.
8. Сутність і особливості педагогічної технології.
9. Класифікація педагогічних технологій.
10. Закономірності і принципи навчання.
11. Методи навчання, їх класифікація.
12. Форми організації освітнього процесу.
13. Зміст освіти, мета освітніх галузей відповідно до Державного стандарту початкової освіти.
14. Особливості оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в сучасній початковій школі.
15. Освітня програма. Навчальний план. Типові освітні програми, підручники, посібники.
16. Урок – основна форма організації навчання.
17. Педагогічна майстерність учителя. Характеристика складників педагогічної майстерності.
18. Дидактика як наука про теорію освіти, навчання і виховання в процесі навчання.
19. Школознавство як розділ педагогіки. Принципи управління сучасною школою.
20. Процес виховання, його структура, мета виховання в сучасній школі.
21. Зміст виховання в сучасній школі.
22. Класифікація методів виховання, їх характеристика.
23. Традиційні та інноваційні форми організації виховної роботи в школі.
24. Перші школи в Київській Русі. Найдавніші пам'ятки педагогічної думки.
25. Братські школи – осередки національної освіти і культури в Україні кінця XVI–XVII ст.
26. Школа Запорозької Січі. Сутність і специфіка козацької педагогіки.
27. Освітня справа в Україні в період державного відродження (1917–1920).
28. Освіта, шкільництво і педагогічна думка в Україні у XX ст.

29. Освітня діяльність і науково-педагогічна спадщина В. Сухомлинського.

30. Порівняльна педагогіка як наука. Предмет і завдання порівняльної педагогіки.

31. Методи дослідження порівняльної педагогіки.

32. Фактори, які визначають стан і напрями розвитку освіти країни.

33. Теоретико-методологічні засади підготовки вчителів у країнах Західної Європи.

34. Зміст та організація навчання у початковій школі в країнах Західної Європи.

35. Формувальне оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти Нової української школи.

36. Психіка та її властивості.

37. Психічні пізнавальні процеси людини та їх значення.

38. Біологічні і соціальні компоненти в структурі особистості.

39. Види відчуттів.

40. Сприймання як активний процес побудови перцептивного образу.

41. Значення сенсорної сфери для розвитку дитини.

42. Значення розвитку уяви для навчальної успішності в молодшій школі.

43. Поняття про емоції в психології. Вплив емоційних станів дитини на її успішність у школі.

44. Роль емоцій та почуттів у житті людини.

45. Поняття про пам'ять в психології. Способи розвитку довготривалої пам'яті дитини.

46. Види пам'яті за змістом та тривалістю збереження інформації. Індивідуальні відмінності в процесах пам'яті: швидкість, точність, міцність запам'ятовування, готовність до відтворення.

47. Роль уваги для шкільної успішності.

48. Поняття про почуття в психології.

49. Поняття про характер людини.

50. Характеристика мислення в психології. Способи та умови розвитку мислення молодшого школяра.

51. Розвиток свідомості дитини та його значення.

52. Поняття про темперамент.

53. Природні передумови розвитку здібностей дитини.

54. Психологія навчання.

55. Психологія виховання.

56. Параметри готовності до школи.

57. Розвиток пізнавальних процесів у початковій школі.

58. Способи зменшення тривожності дитини в процесі адаптації до школи.

59. Значення психічного здоров'я педагога в процесі професійної діяльності.

60. Формування та підтримка мотивації до навчання у початковій школі. Роль батьків, вчителя початкових класів.

61. Особливості психологічних процесів учня початкових класів та їх вплив на планування освітнього процесу вчителем, заступником директора з навчальної роботи.

62. Роль дитини у підтримці інтересу до навчання в початкових класах, та особливості формування довільності та післядовільності в психічних процесах.

63. Самооцінка молодших школярів, впливи на її формування. Особливості взаємовідносин та спілкування молодших школярів.

64. Розвиток емоційно-вольової сфери та розвиток емоційного інтелекту в учнів початкових класів.

65. Запобігання стресовим перевантаженням в учнів початкових класів, формування психологічного благополуччя молодших школярів і педагогів.

Професійно орієнтовані кейси

1. Прокоментуйте погляд Б. Коротяєва на урок як форму організації освітнього процесу: «його ідолопоклонники виліпили й зробили з уроку страшного рукотворного чорного птаха...». Висловіть Ваше ставлення до уроку як основної форми організації освітнього процесу, аргументуйте його переваги, недоліки. Запропонуйте шляхи підвищення ефективності сучасного уроку в Новій українській школі.

2. Послуговуючись психікою, людина створює образ світу та втілює його в процесі діяльності, змінюючи тим самим своє життя. Ця обставина відкриває перед психологією два альтернативні шляхи аналізу: з одного боку, змушує розглядати психіку як самодостатню сутність, таку, що породжує і зумовлює діяльність, а з іншого – бачити в ній продукт цієї діяльності, процес, що виникає і функціонує в її межах. Отже, перший шлях пролягає від психіки до діяльності, другий — від діяльності до психіки.

Який з цих шляхів має перевагу над іншим? Що змінюється від вибору того чи іншого шляху?

2. Уявіть ситуацію, що до Вас звертається допитливий учень з таким запитанням: «Я сумніваюся, що вчителі можуть об'єктивно охарактеризувати кого-небудь з нас. Вони здебільшого виходять з поведінки учня, та й то у межах школи. Я ж вважаю такий підхід в принципі неправильним, адже зовнішньо однакові дії можуть спонукатися різними причинами. І навпаки, зовні абсолютно різні дії нерідко виникають на спільному ґрунті. Візьмемо до прикладу підказку на уроці. Один підказує, щоб допомогти товаришеві, другий – щоб привернути до себе увагу вчителя, третій – щоб підняти свій авторитет у класі. Хіба не так?» Що Ви відповісте такому учневі?

3. Спостереження за людьми, які внаслідок тяжкого поранення осліпли на обидва ока і втратили кисті обох рук, показали, що, незважаючи на збережене спілкування з людьми, які їх оточують, через кілька місяців після поранення вони починали висловлювати незвичні скарги. Довкілля здавалося їм «таким, що зникає»: руйнувалося відчуття реальності, значення вживаних

слів втрачали свою предметну віднесеність. «Я про все ніби читав, а не бачив... Речі від мене все далі», – так описував свій стан один з них. Чому так сталося? Як можна пояснити це явище?

4. Необхідною передумовою виникнення чуттєвого образу є наявність фізичного подразника, що діє на певний рецептор (око, вухо, рот, ніс, шкіру) чи їх сукупність. На цьому факті ґрунтується поширене уявлення, за яким такий образ породжується безпосереднім впливом подразника на рецептор.

Чи відповідає це уявлення даним психології сприймання? Чи є така умова достатньою?

5. Людська психіка має не лише змістові, а й формальні характеристики. Один стриманий, урівноважений, емоційно невиразний, його рухи скупі, мовлення уповільнене. Другий, навпаки, – рухливий, жвавий, активний, енергійний. У третього такі прояви начебто маскуються вміннями та навичками і виявляються лише у певних ситуаціях. Відповідні відмінності має й пізнавальна діяльність, динаміка якої варіює у досить широких межах: від уповільненої і рівномірної в одних людей до прискореної і нерівномірної в інших.

Як у цьому випадку форма пов'язана зі змістом? Чи впливає темперамент на характер чи здібності?

6. Молодий вчитель початкових класів приходить працювати в третій клас посередині навчального року. Попередній класовод за особистими обставинами змушений був залишити роботу в школі.

Що необхідно зробити педагогу для налагодження відносин із класом? Що необхідно зробити перед першим заняттям з дітьми? Які психологічні аспекти варто враховувати в освітньому процесі в цій ситуації?

7. На початку навчального року в четвертий клас приходить новий учень, який переїхав разом з родиною з тимчасово окупованих територій. Що необхідно враховувати педагогові під час роботи з класом та цією дитиною? З ким і як має працювати/співпрацювати педагог? Які «загрози» можуть бути пов'язані з цією ситуацією?

8. Молодий педагог вперше з нетерпінням очікує зустрічі зі своїм першим класом, але чим ближче наближається перше вересня, тим менш впевнено себе почуває вчитель. Що може зробити вчитель для повернення впевненості? Які «загрози» можуть виникнути через невпевненість педагога? Про що варто знати та пам'ятати педагогу в такій ситуації?

9. Здобувач/ка спеціальності 013 Початкова освіта розпочинаючи новий навчальний рік вирішує почати вчитися краще, ніж попереднього навчального року, але не знає з чого розпочати та як це зробити, щоб навчання було ефективним. Що необхідно знати з психологічних особливостей навчання майбутньому вчителю початкових класів для того, щоб ефективно вчитися? Що має знати про особливості психічних процесів під час навчання? Які з психологічних особливостей ефективного навчання можна буде застосувати в процесі майбутньої професійної діяльності?

10. Під час повітряної тривоги, педагог перебуваючи в укритті разом зі своїм 1-Б класом, почув якийсь дуже гучний та сильний звук. Частина дітей

зіщулились, частина зіскочила зі своїх місць, хтось почав схлипувати. Що може відбуватися далі, якщо педагог нічого не буде робити? Що варто робити педагогу в такій ситуації? Що варто робити було педагогу до цієї ситуації?

Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі

1. Сучасний урок української мови в початковій школі.
2. Короткий огляд історії методів навчання грамоти. Сучасний звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти.
3. Основні періоди й етапи навчання грамоти. Добуквений період навчання грамоти.
4. Буквений період навчання грамоти.
5. Післябуквений період навчання грамоти.
6. Методика вивчення розділу «Мова і мовлення» у початкових класах.
7. Методика вивчення розділу «Текст» у 1–4 класах.
8. Методика вивчення елементів лексикології у початкових класах.
9. Методика вивчення морфології у початкових класах.
10. Методика вивчення розділу «Будова слова» у початкових класах.
11. Методика вивчення фонетики і графіки у початковій школі.
12. Методика вивчення орфографії у початковій школі.
13. Методика розвитку мовлення в учнів початкових класів.
14. Види переказів і методика роботи над ними.
15. Методика роботи над усним і письмовим твором у початкових класах. Вимоги до оцінювання творів.
16. Види, способи, якості читання у початковій школі та основні шляхи їх формування.
17. Методика вивчення прозових творів на уроках літературного читання в початковій школі.
18. Особливості роботи над ліричними творами на уроках літературного читання в початковій школі.
19. Система позакласного читання в початкових класах.
20. Сучасний урок літературного читання в початкових класах.

Професійно орієнтовані завдання

1. Змоделювати план-конспект уроку української мови у добуквений період навчання грамоти (1 клас).
2. Змоделювати план-конспект уроку української мови на вивчення нової букви у 1 класі.
3. Змоделювати план-конспект уроку української мови у післябуквений період навчання грамоти (1 клас).
4. Скласти методичні рекомендації для вчителів початкової школи щодо роботи з ліворукими учнями.
5. Змоделювати план-конспект уроку української мови на тему «Наголос. Навчаюся правильно наголошувати слова» (2 клас).

6. Змодельовати план-конспект уроку української мови на тему «Слова із прямим і переносним значенням. Розрізняю пряме і переносне значення слова» (2 клас).

7. Змодельовати план-конспект уроку української мови на тему «Слова – назви предметів (іменники). Навчаюся визначати слова – назви предметів» (2 клас).

8. Змодельовати план-конспект уроку української мови на тему «Навчаюся визначати слова, які називають числа» (2 клас).

9. Змодельовати план-конспект уроку української мови на тему «Навчаюся визначати в реченні службові слова і писати їх окремо від інших слів» (2 клас).

10. Змодельовати план-конспект уроку української мови на тему «Досліджую будову слова. Основа слова. Частини слова. Навчаюся визначати основу слова» (3 клас).

11. Змодельовати план-конспект уроку з літературного читання, презентувавши роботу з дитячою книжкою (3 клас).

12. Змодельовати план-конспект уроку з літературного читання, презентувавши роботу з 1–2 ліричними творами на тему «Поезії про дивосвіт природи» (за підручником О. Савченко, 3 клас).

13. Змодельовати план-конспект уроку з літературного читання, презентувавши роботу з 1 прозовим твором на тему «Все добре переймай, а недобре – виправляй» (за підручником О. Савченко, 3 клас).

14. Змодельовати план-конспект уроку розвитку мовлення «Вчимося скласти текст на основі інфографіки «Перелітні птахи прощаються з рідним краєм» (за підручником М. Чабайовської «Українська мова. Читання», 4 клас).

15. Змодельовати план-конспект уроку розвитку мовлення на тему «Текст-міркування. Описуємо проблему та її розв'язання» (4 клас).

Методика навчання математичної освітньої галузі

1. Методика ознайомлення з цифрами і числами в межах 10. Число 0.
2. Методика навчання нумерації чисел 11–100.
3. Методика навчання додавання і віднімання чисел в межах 100.
4. Методика навчання табличного множення і ділення.
5. Методика навчання додавання і віднімання трицифрових чисел.
6. Методика навчання письмового множення і ділення в межах 1000.
7. Методика навчання нумерації багатоцифрових чисел.
8. Методика навчання письмових прийомів додавання і віднімання багатоцифрових чисел.
9. Загальні питання роботи над задачами в початкових класах. Методика ознайомлення із задачею, структура задачі.
10. Методика навчання розв'язування типових задач.
11. Методика вивчення звичайних дробів у 4 класі.
12. Методика навчання геометричної пропедевтики в 1–4 класах.

13. Методика ознайомлення учнів з довжиною, способами її вимірювання, одиницями вимірювання та співвідношеннями між ними.

14. Методика ознайомлення учнів з масою та місткістю, способами їх вимірювання, одиницями вимірювання та співвідношеннями між ними. Дії над іменованими числами, вираженими мірами маси.

15. Методика формування часових уявлень учнів. Одиниці вимірювання часу. Дії над іменованими числами, вираженими мірами часу.

Професійно орієнтовані завдання

1. Змодельовати план-конспект уроку математики на вивчення числа і цифри (число за вибором здобувача освіти).

2. Змодельовати план-конспект уроку математики на ознайомлення першокласників з дією додавання.

3. Змодельовати план-конспект уроку математики на ознайомлення з поняттями «задача», її структурними елементами.

4. Змодельовати план-конспект уроку математики на узагальнення розуміння нумерації чисел першої сотні.

5. Змодельовати план-конспект уроку математики на ознайомлення другокласників з дією ділення.

6. Змодельовати план-конспект уроку математики на ознайомлення другокласників зі складеною задачею.

7. Змодельовати план-конспект уроку математики на вивчення теми «Коло. Круг» (2 клас).

8. Змодельовати план-конспект уроку математики на ознайомлення з письмовим додаванням і відніманням (3 клас).

9. Змодельовати план-конспект уроку математики на вивчення теми «Маса. Перетворення більших одиниць вимірювання маси в менші та навпаки. Знаходження частини від іменованого числа, поданого в одиницях вимірювання маси» (4 клас).

10. Змодельовати план-конспект уроку математики на узагальнення знань про геометричні фігури на площині (4 клас).

Методика навчання природничої освітньої галузі

1. Аналіз Державного стандарту початкової освіти (природничі освітні галузі), Типової освітньої програми початкової освіти.

2. Аналіз навчально-методичних комплектів із природничої освітньої галузі для 1-2 класів.

3. Аналіз навчально-методичних комплектів із природничої освітньої галузі для 3-4 класів.

4. Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» як природничої освітньої галузі в Новій українській школі.

5. Сучасні підходи до навчання природничої освітньої галузі в Новій українській школі.

6. Принципи відбору та структурування навчального матеріалу з природничої освітньої галузі в початковій школі.

7. Форми організації процесу навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

8. Методи і прийоми організації процесу навчання у методиці навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

9. Засоби наочності у процесі навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Методика їх використання.

10. Методи формування дослідницької діяльності молодших школярів.

11. Діяльнісний підхід в організації навчання молодших школярів природничої освітньої галузі.

12. Застосування інноваційних технологій під час викладання природничої освітньої галузі

13. Методика організації та проведення інтегрованого уроку з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (навести приклад уроку).

14. Методика проведення пошуково-дослідницької роботи учнів у куточку живої природи (навести приклади).

15. Організація проєктної діяльності молодших школярів на заняттях інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Професійно орієнтовані завдання

1. Змодельовати план-конспект уроку на тему «Наша Батьківщина – Україна» (І. Грущинська, З. Хитра, І. Дробязко. 1 клас).

2. Змодельовати план-конспект уроку на тему «Які країни є сусідами України?» (за підручником Т. Г. Гільберг. 4 клас. Частина 1).

3. Змодельовати план-конспект уроку на тему «Які відкриття змінили світ?» (за підручником Т. Гільберг, С. Тарнавська, Н. Павич 4 клас. Частина 1).

4. Змодельовати план-конспект уроку на тему «Повітря. Дослідження властивостей повітря. Як зберегти повітря чистим?» (за підручником Н.Бібік. 2 клас).

5. На прикладі уроку на тему «Що таке доба і рік?» (за підручником І. Грущинської для 2 класу) продемонструвати різноманітність створення проблемних ситуацій різного типу.

6. Змодельовати план-конспект на тему «Корисні копалини» (за підручником Н. Бібік, 3 клас).

7. Змодельовати план-конспект на тему «Навіщо нам ліси?» (за підручником О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко, 4 клас).

8. Змодельовати план-конспект на тему «Вода, властивості води» (за підручником Н. Бібік, 3 клас).

9. Змодельовати план-конспект на тему «Ґрунт» (за підручником Н. Бібік, 3 клас).

10. Змодельовати фрагмент уроку-екскурсії інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (за підручником Бібік Н. М., Бондарчук Г. П., 3 клас).

Методика навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

1. Освітній компонент «Методика навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» в системі професійної підготовки вчителя початкової школи.

2. Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь у змісті Типових освітніх програм початкової школи.

3. Інтегроване навчання в процесі навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

4. Сучасний інтегрований урок у початковій школі.

5. Проектне навчання в процесі навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

Професійно орієнтовані завдання

1. Розробити план заходів щодо проведення в початковій школі тижня «За здоровий спосіб життя» (Тему, клас та автора підручників обираєте самостійно)

2. Змодельювати план-конспект уроку на тему «Самопочуття і здоров'я» для 3 класу за підручником Т. В. Воронцової, В. С. Пономаренко, О. Л. Хомич, І. В. Гарбузюк, Н. В. Андрук, К. С. Василенко.

Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі

1. Актуальність громадянської освіти в Україні відповідно до Концепції розвитку громадянської освіти в Україні та Рекомендацій Європейського Парламенту та Ради (ЄС) про громадянську освіту.

2. Сутність та характеристика громадянської компетентності молодшого школяра, її структура.

3. Значущість та різноманітність культурних надбань людства в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.

4. Національна символіка та державні атрибути України в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.

5. Розуміння культури, власної національності, свого походження в контексті формування громадянської та історичної компетентності молодших школярів.

Професійно орієнтовані завдання

1. Змодельювати план-конспект уроку на тему «Мої права та обов'язки» (1 клас).

2. Змодельювати план-конспект уроку на тему «Родинні свята та традиції» (1 клас).

3. Змодельювати план-конспект уроку на тему «Державні та народні символи України» (2 клас).

4. Змодельювати план-конспект уроку на тему «У чому неповторність людини?» (3 клас).

5. Змодельювати план-конспект уроку на тему «Ким славетна Україна?» (4 клас).

Методика навчання інформатичної освітньої галузі

1. Методика формування алгоритмічного мислення учнів початкової школи.
2. Методика формування уявлень про інформацію, знак, модель, код, кодування
3. Можливості використання ІКТ для проведення контролю навчальних досягнень молодших школярів.
4. Можливості пакету офісних програм Microsoft Office, Інтернету та smart-дошки в професійної діяльності вчителя.
5. Використання локальних комп'ютерних мереж та ресурсів глобальної мережі Інтернет у роботі вчителя початкових класів.
6. Використання он-лайн ресурсів для організації та проведення інтегрованих занять з інформатики у початковій школі.
7. Використання систем електронного тестування в освітньому процесі початкової школи.
8. Зміст навчання інформатики в 1–4-х класах.
9. Поняття електронних соціальних мереж (ЕСМ). Характеристика українських соціальних мереж «Острів знань», «Партнерство в навчанні» тощо (на вибір).
10. Поняття електронних соціальних мереж. Основні напрями використання електронних соціальних мереж у діяльності з дітьми для розвитку їхньої культури інформаційної діяльності.

Професійно орієнтовані завдання

1. Створення листівок у середовищі програмування Scratch.
2. Створення та виконання алгоритмів малювання у середовищі програмування Scratch.
3. Застосування графічних редакторів для організації та проведення інтегрованих занять з інформатики у початковій школі.
4. Розробка комп'ютерних ігор у середовищі програмування Scratch.
5. Охарактеризувати поняття «комп'ютерна залежність», запропонувати заходи для її профілактики у дітей молодшого шкільного віку.

Мистецтво з методикою навчання мистецької освітньої галузі

1. Об'ємно-просторові та візуальні види й жанри мистецтва.
2. Український народний розпис.
3. Урок музики в початковій школі.
4. Музичні ігри, творчість молодших школярів на уроці музики.
5. Слухання музики, методика проведення слухання музики.

Професійно орієнтовані завдання

1. Змодельовати план-конспект уроку «Мистецтва» для учнів 1-го класу, пояснити його художньо-педагогічну драматургію, застосувати схему-образ або технологічну карту.
2. Змодельовати план-конспект уроку «Мистецтва» для учнів 1-го класу з використанням елементів музикотерапії, рухотерапії, драмотерапії, терапії живописом.

3. Змодельовати план-конспект уроку «Мистецтва» для учнів 1-го, 2-го класу з використанням системи завдань казкотерапії, спрямованих на формування мистецтвознавчих умінь, що визначені в навчальних програмах.

4. Змодельовати план-конспект уроку «Мистецтва» з використанням елементів діалогу культур про життя і творчість видатного художника або композитора.

5. Змодельовати план-конспект уроку «Мистецтва» з використанням елементів театральної педагогіки.

6. Змодельовати план-конспект уроку «Мистецтва» одного з перелічених жанрів для учнів 4-го класу: урок-гра, урок-екскурсія, урок-подорож, урок-казка, урок-дослід, урок-турнір, урок-вистава, урок-естафета, урок-панорама, урок-діалог, урок-концерт, урок-вернісаж.

7. Розробити для учнів 1-го і 2-го класу систему завдань, бесід про твори мистецтва, засоби їх художньої виразності, спрямованих на формування мистецтвознавчих умінь, що визначені в навчальних програмах.

Трудове навчання з методикою навчання технологічної освітньої галузі

1. Технологічна освітня галузь, мета та завдання.
2. Реалізація змістових ліній «Технічна творчість та техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут» у початковій школі.
3. Конструювання: матеріали та техніки.
4. Методика навчання учнів початкових класів техніці оригамі.
5. Методика навчання аплікації з природніх матеріалів в початковій школі.

Професійно орієнтовані завдання

1. Змодельовати план-конспект уроку «Дизайн і технології» для учнів 2 класу на тему «Лисичка оригамі», технологія виготовлення виробів об'ємної форми з паперу та картону в техніці оригамі.

2. Змодельовати план-конспект уроку «Дизайн і технології» для учнів 3–4 класів: проектуємо, моделюємо, виготовляємо для створення рекламного виробу.

3. Змодельовати план-конспект уроку «Дизайн і технології» для учнів 3 класу на тему «Технологія виготовлення аплікацій з пластичного матеріалу на прозорій основі».

4. Змодельовати план-конспект уроку «Дизайн і технології» для учнів 4 класу на тему «Лялька-мотанка».

5. Змодельовати план-конспект уроку «Дизайн і технології» для учнів 3–4 класів на тему «Національний український орнамент», технологія різання з паперу «Витинанки» та аплікації.

Фізичне виховання з методикою навчання фізкультурної освітньої галузі

1. Мета та завдання фізичного виховання в початкових класах.
2. Урок фізичної культури як основна форма фізичного виховання

молодших школярів.

3. Швидкість як фізична якість. Види швидкості. Рухливі ігри на розвиток швидкості. Методика проведення рухливих ігор для розвитку швидкості.

4. Методика проведення рухливих ігор на розвиток сили.

5. Методика проведення рухливих ігор на розвиток витривалості.

6. Гнучкість як рухова якість. Види гнучкості, їх характеристика. Основні методичні вимоги щодо розвитку гнучкості. Рухливі ігри на розвиток гнучкості.

7. Спритність як рухова якість. Види спритності, їх характеристика. Засоби та методи розвитку спритності. Методика проведення рухливих ігор на розвиток спритності.

8. Форми організації занять з фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку. Характеристика їх змісту.

9. Контроль за станом здоров'я та фізичним розвитком дітей.

10. Планування навчального процесу з фізичного виховання в початковій школі. Види і форми планування. Основні документи планування, їх призначення.

Професійно орієнтовані завдання

1. Змодельювати план-конспект уроку фізичної культури, визначивши його частин, завдання, добір фізичних вправ, взаємодію вчителя та учнів.

2. Змодельювати план-конспект уроку фізичної культури обґрунтовуючи призначення, зміст, організаційне, методичне та матеріальне забезпечення уроку.

3. Укласти інтелект-карту на тему «Форми фізичного виховання в розпорядку навчального дня здобувача початкової освіти», враховуючи, наприклад, гімнастику до занять (труднощі в організації як наслідок різних поглядів на її доцільність, завдання, організацію, методіку), години здоров'я (постановка проблеми, організація, методика, засоби); спортивна година в групах подовженого дня (завдання, організація, особливості методики, зміст) і т. ін.

2. Політика оцінювання

Екзаменаційний білет складається з 3 питань: перше – з педагогіки/психології; друге – з фахових методик початкової освіти, третє – практичні професійно орієнтовані завдання, кейси з педагогіки/психології, фахових методик початкової освіти. Оцінка є середньоарифметичною за відповіді на всі три питання.

Під час оцінювання відповіді здобувача вищої освіти в ході атестаційного іспиту враховуються такі критерії:

– *характер засвоєння знань* (обсяг, змістовність, правильність, точність, ґрунтовність, рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування);

– *якість знань* (рівень осмислення, аргументації, аналізу, логічність, послідовність, самостійність, виразність, культура мовлення);

- *структура сформульованої відповіді* (теоретичний, методичний і практичний рівень, їх науковість, грамотність, доцільність та прогностична ефективність практичного матеріалу);

- *ступінь оволодіння професійними вміннями, навичками, компетентностями.*

Кожен із цих критеріїв має свої показники, які можуть бути представлені у вигляді шести рівнів готовності випускників до майбутньої професійної діяльності й оцінені відповідною кількістю балів.

Підсумкова оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка ECTS	Показники
90–100	Відмінно	A	Здобувач вищої освіти засвідчує всебічні та систематизовані знання, демонструє глибину і детальність аналізу питань, уміння розкривати сутність теоретичних положень; правильно та вільно оперує категоріями і поняттями; доцільно і грамотно добирає необхідні для відповіді аргументи, ілюструє їх прикладами, висловлює власне ставлення до навчального матеріалу; відповіді чіткі, логічні, конкретні, мова літературна. Виявляє здатність аналітичного науково-педагогічного мислення, добирає оптимальні методи, прийоми та способи навчання, дає їх обґрунтування, демонструє оригінальність, творчий потенціал.
82–89	Дуже добре	B	Здобувач вищої освіти підтверджує повне засвоєння програми атестаційного іспиту, достатньо висвітлює теоретичні положення та з'ясовує суттєві аспекти питань, правильно визначає зміст основних понять, демонструє здібності аналітичного мислення, але при цьому допускає окремі неточності.
75–81	Добре	C	Здобувач вищої освіти виявляє добре засвоєння програми атестаційного іспиту, достатньо висвітлює теоретичні положення та з'ясовує суттєві сторони питань, правильно визначає зміст основних понять, демонструє здібності аналітичного мислення, але при цьому допускає окремі неточності, його обґрунтування не завжди переконливе.
67–74	Задовільно	D	Здобувач вищої освіти засвідчує знання основного матеріалу програми атестаційного іспиту обсягом, який необхідний для подальшої практичної роботи; продемонстрував у цілому правильність розуміння наукових положень і понять по суті, однак відповідь вирізняється поверховістю або фрагментарністю, наявні неточності та помилки у змісті відповіді. У визначенні та виборі методів, прийомів та способів навчання переважає стереотипність.

60–66	Достатньо	Е	Здобувач вищої освіти виявляє знання основного матеріалу програми атестаційного іспиту обсягом елементарно необхідним для подальшої практичної роботи; продемонстрував у цілому правильність розуміння теоретичних положень і наукових понять по суті, однак відповідь вирізняється обмеженістю, поверховістю або фрагментарністю, наявні неточності та помилки у змісті відповіді; професійні знання, вибір методів навчання не завжди правильний.
1–59	Незадовільно	FX	Здобувач вищої освіти виявляє суттєві прогалини у засвоєнні програмового матеріалу, має значні труднощі в оперуванні категоріями та теоретичними положеннями; відповідь вирізняється обмеженістю, фрагментарністю, наявні грубі помилки; має труднощі у виборі методів, прийомів навчання, допускає помилки, виявляє обмеженість професійного мислення та несформованість відповідних умінь.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні документи

1. Державний стандарт початкової освіти (від 21 лютого 2018 р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>
2. Електронні версії підручників, посібників для Нової української школи. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>
3. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-18 від 01.07.2014 р., зі змінами і доповненнями станом на 28.07.2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Закон України «Про освіту» № 2145-19 від 05.09.2017 р., зі змінами і доповненнями станом на 05.07.2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 710-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80?lang=ru#Text>
6. Концепція створення освітніх онлайн-ресурсів для дітей молодшого шкільного віку. URL : <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/vsho-konczepczyia.pdf?fbclid=IwAR0jKuWqd9QW-Ziv7oReiEDrmsFdRq77pobwudrza ZGtRUQ4r3cF-Hv6O7s>
7. Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти у 2022/2023 навчальному році : Додаток до листа ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 15.08.2022

№ 22.1/10-1080. URL : <https://imzo.gov.ua/2022/08/15/lyst-imzo-vid-15-08-2022-22-1-10-1080-metodychni-rekomendatsii-shchodo-rozvytku-stem-osvity-v-zakladakh-zahal-noi-seredn-oi-ta-pozashkil-noi-osvity-u-2022-2023-navchal-nomu-rotsi/>

8. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. Ухвалено рішенням Колегії МОН України 20.10.2016 р. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

9. Нова українська школа: порадник вихователю групи продовженого дня у закладах загальної середньої освіти» / Г. І. Дмитрів та ін. Львів : Світ, 2019. 224 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukrainska-shkola-poradnik-vikhovatelyu-grupi-prodovzhenogo-dnya-u-zakladakh-zagalno-seredno-osviti-avt-dmitriv-g--fren-n-v-vladika-o-t-glinyanyuk-n-v-gritsyuk-o--dobryanska-n-m-marotchak-r-m-semanyuk-r-s-skipnik-r-ye-taras/>

10. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с. URL : <http://www.e-litera.com.ua/upload/grade-0/nus-poradnyk.pdf>

11. Онопрієнко О. В. Нова українська школа: інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 208 с. URL : https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukrainska-shkola-nnovatsyna-sistema-otsnyuvannya-rezultatv-navchannya-uchniv-pochatkovo-shkoli-avt-onoprko-o-v_1/

12. Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України для використання у початкових класах закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою. 2022/2023 навчальний рік. URL : <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1KNxK-QSJxSFmexcGOP9irYw-ufgbWfiQbajDldiLNvQ/edit#gid=1744497099>

13. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1–4 класів закладів загальної середньої освіти : Наказ МОН України від 13.07.2021 р. № 813. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-rezultatv-navchannya-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>

14. Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері

реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 903-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-%D1%80#Text>

15. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736-20. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>

16. Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів початкової школи : Наказ МОН України від 07.02.2020 р. № 143. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0258-20#Text>

17. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас. ЗАТВЕРДЖЕНО. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf>

18. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 1-2 клас. ЗАТВЕРДЖЕНО. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf>

19. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас. ЗАТВЕРДЖЕНО. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf>

20. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 3-4 клас. ЗАТВЕРДЖЕНО. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Shyyan.pdf>

Педагогіка/психологія

1. Аймедов К.Д. Загальна педагогіка та історія педагогіки: підручник. Київ : Слово, 2014. 352 с.

2. Андрощук І.В., Андрощук І.П. Методика виховної роботи : навч. Посібник. Тернопіль : Навчальна книга, Богдан, 2014. 320 с.

3. Барбашова І.А. Дидактика : навч. посібник для ст-тів пед. ВНЗ. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В, 2009. 232 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб., 3-тє видання. Київ: Академвидав, 2015. 304 с.
5. Дубасенюк О. А. Професійна педагогічна освіта : інноваційні технології та методики : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 564 с.
6. Дубасенюк О. А., Антонова О. Є. Методика викладання педагогіки: курс лекцій: вид.2, доповнене. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 327 с.
7. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 388 с.
8. Зайченко І. В. Педагогіка. Підручник. К.: Ліра, 2016. 608 с.
9. Зайчук В. О., Нісімчук А. С., Білан А. Д. Сучасні педагогічні технології: дидактично-інноваційний аспект. Т. 2. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2009. 312 с.
10. Калашнікова Л. М., Жерновникова О. А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
11. Кремень В. Г. Енциклопедія освіти. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
12. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 486 с.
13. Максименко В. П. Дидактика : курс лекцій : навч. посіб. Хмельницький: ХмЦНП, 2013. 222 с.
14. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посіб. 3-тє вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2018. 272 с.
15. Максимюк С. П. Педагогіка : навчальний посібник. Реком. МОНУ для студ. ВНЗ. К. : Кондор, 2009. 667 с.
16. Медіна Джон. Правила розвитку мозку дитини. Як виховати розумну та щасливу дитину від народження до п'яти; пер. з англ. Тетяна Рабчак. 5-тє вид. К : Наш формат, 2019. 320 с.
17. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посібник. видан. 5-е допов. і перероблене. К.: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2009. 670 с.
18. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Львів: ЦУЛ, 2013. 470 с.
19. Пащенко М.І., Красноштан І.В. Педагогіка: підручник. К.: ЦНР, 2019. 228 с.
20. Пометун О. І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. Київ : Видавничий дім

«Освіта», 2020. 192 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukranska-shkola-kritichnogo-mislennya-v-uchnv-pochatkovo-shkoli/>

21. Психологія загальна: навч.-метод. матеріали до практ. занять / уклад. Зореслава Крижановська. Луцьк : [б. в.], 2022. 27 с.

22. Фізеші О. Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. Київ: Кондор-Видавництво, 2015. 390 с.

23. Фідкевич О., Бакуліна Н. Теорія і практика формувального оцінювання у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2019. 64 с. URL : https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukranska-shkola-teorya--praktika-formuvalnogo-otsnyuvannya-u-1-2-klasakh-zakladv-zagalno-seredno-osvti-avt-fdkevich-o-l-bakulna-n-v_1/

24. Фідкевич О. Л., Богданець-Білоskalенко Н. І. Теорія і практика формувального оцінювання у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. для пед. працівників. Київ : Генеза, 2020. 96 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/20201005/>

25. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посібн. для студ. вищих педагогічних закладів освіти. Вид. 3-тє, перероб., доп. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2015. 232 с.

Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі

1. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. 268 с.

2. Вашуленко М. С. Методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посіб. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.

3. Вітюк В. В. Правописне портфоліо як індикатор індивідуальної траєкторії формування та вдосконалення правописної компетентності майбутніх учителів Нової української школи. *Acta paedagogica volynienses*. 2021. Вип. 3. С. 49–57.

4. Вітюк В. В. , Ткачук Т. С. Вивчення вітальної листівки у 2 класі Нової української школи. *Педагогічна освіта у світлі реформ та викликів*: матеріали Другої (II) Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. С. 129–131.

5. Коваль Г. П., Деркач Н. І., Наумчук М. М. Методика викладання української мови. Тернопіль : Астон, 2008. 288 с.
6. Коваль Г. П., Іванова Л. І., Суржук Т. Б. Методика читання. Тернопіль : Богдан, 2008. 288 с.
7. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник / [за наук. ред. М. С. Вашуленка]. Київ : Літера ЛТД, 2012. 364 с.
8. Навчання письма у сучасній початковій школі : Навчальний посібник для вчителів початкових класів, викладачів і студентів вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації / Н. М. Боднар, О. Ю. Прищеп, В. А. Трунова, І. В. Цєпова, М. І. Чабайовська. За ред. В. А. Трунової. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 464 с.
9. Палійчук О. Методика навчання каліграфічного письма. Чернівці : Букрек, 2010. 344 с.
10. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 88 с.
11. Початкова освіта : Методичні рекомендації. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 192 с.
12. Прищеп О. Ю. Формування і розвиток навичок письма молодших школярів на засадах диференційованого підходу : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.
13. Романюк С., Піц І. Практикум з методики навчання української мови (навчання грамоти). Чернівці-Вижниця : Черемош, 2014. 210 с.
14. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах. Київ : Освіта, 2007. 291 с.
15. Словник-довідник з української лінгводидактики : навчальний посібник. / [за ред. М. І. Пентиліук] [О. М. Горошкіна, Н. Єсаулова, О. Лук'янченко та ін.]. Київ : Ленвіт, 2015. 149 с.
16. Старагіна І. П., Терещенко В. М., Панченков А. О. Нова українська школа : розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання : навч.-метод. посіб. Харків : Соняшник, 2020. 176 с.
17. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 1, 2 класах / укладач Стус Т. В. Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. 160 с.
18. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах / укладач Стус Т. В. Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. 192 с.

Методика навчання математичної освітньої галузі

1. Авраменко К. Б. Методика вивчення величин та дробів у початковій школі : навчально-методичний посібник. Миколаїв : СПД Румянцева, 2020. 78 с.
2. Богданович М. В., Козак М. В., Король Я. А. Методика викладання математики в початкових класах : навч. посіб. 3-є вид., перероб. і допов. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 336 с.
3. Коваль Л. В., Скворцова С. О. Методика навчання математики : теорія і практика : підруч. для студ. за спец. 6.010100 «Початкове навчання», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». [2-ге вид., допов. і перероб.] Харків : ЧП «Принт-Лідер», 2011. 414 с.
4. Богданович М. В., Лищенко Г. П. Пропедевтика геометрії та алгебри в початкових класах : навч. посіб. Київ : Освіта України, 2009. 258 с.
5. Гречук В. Ю., Кіщук Н. В. Ознайомлення з геометричними тілами в початковій школі : Збірник вправ : книга для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. 60 с.
6. Зразки й алгоритми каліграфічного написання арабських цифр і математичних знаків : метод. рекомендації для студентів денної та заочної форм спеціальності 013 Початкова освіта педагогічних закладів вищої освіти / [уклад. : Ігнатова К. В., Ткачук Д. О.; авт. віршів : Барнич О. В.] ; за заг. ред. Н. О. Янко. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2018. 28 с.
7. Іванців М. І. Вибір методів і прийомів навчання математики в початковій школі : навч.-метод. посіб. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2015. 184 с.
8. Кіщук Н. В. Основи методики вивчення елементів геометрії у початковій школі. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 104 с.
9. Король Я. А. Математика : 1–4 кл. : Культура усного і писемного мовлення. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 146 с.
10. Король Я. А., Романишин І. Я. Математика. Методика роботи над текстовими задачами : 1 кл. Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2019. 68 с.
11. Король Я. А., Романишин І. Я. Математика. Методика роботи над текстовими задачами : 2 кл. Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2019. 152 с.
12. Корчевська О. П. Навчаємо математики. Методика обчислень. 1–4 класи. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 160 с.
13. Корчевська О. П. Навчаємо математики. Методика роботи над задачами. Тернопіль : Мандрівець, 2012. 160 с.
14. Онопрієнко О., Листопад Н., Скворцова С. Компетентнісний підхід до навчання математики. Київ : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2014. 128 с.

15. Романишин І. Я. Математика. Методика роботи над текстовими задачами. 3 клас. Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2003. 196 с.

16. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Нова українська школа : методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 352 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukraska-shkola-metodika-navchannya-matematiki-u-1-2-klasakh-zakladv-zagalno-seredno-osvti-na-zasadakh-ntegrativnogo--kompetentnsnogo-pdkhodv-avt-skvortsova-s-o-onoprko-o-v/>

17. Скворцова С. О., Онопрієнко О. В. Нова українська школа : методика навчання математики у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 320 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukraska-shkola-metodika-navchannya-matematiki-u-3-4-klasakh-zakladv-zagalno-seredno-osvti-na-zasadakh-ntegrativnogo--kompetentnsnogo-pdkhodv/>

18. Скворцова С. О. Сюжетні задачі, що містять сталу величину: 3–4 класи. Київ : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. 128 с.

Методика навчання природничої освітньої галузі

1. Байбара Т.М. Методика навчання природознавства в початкових класах: Навчальний посібник. К.: Веселка, 1998. 334 с.

2. Воронцова Т. та ін. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу». Алатон. 2019. 128 с. URL: http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit

3. Гільберт Т. Г. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Тетяна Гільберт, Світлана Тарнавська, Ніна Павич. Київ : Генеза, 2019. 256 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukraska-shkola-metodika-navchannya-ntegrovanogo-kursu-ya-doslidzhuyu-svt-u-1-2-klasakh-zakladv-zagalno-seredno-osvti-na-zasadakh-kompetentnsnogo-pdkhodu-avt-glibert-t-g-tarnavska-s-s-pavich-n-m/>

4. Гільберг Т. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу». Київ, Генеза. 2020. 240 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukrainska-shkola-metodika-navchannya-ntegrovanogo-kursu-ya-doslidzhuyu-svt-u-3-4-klasakh-zakladv-zagalno-seredno-osvti-na-zasadakh-kompetentnsnogo-pdkhodu/>

5. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу». Київ: Генеза, 2020. 256 с.

6. Гільберг Т., Тарнавська С. Організація освітнього процесу в 1-му класі засобами інтегрованого курсу «Я досліджую світ». *Початкова школа*. 2018. № 8. С. 36–43.

Методика навчання інформатичної освітньої галузі

1. Антонова О. П. Графічний редактор TuxPaint. Інформатика в школі, Київ : Генеза, 2014. 64 с.

2. Веклич Р. А., Карнаух Т. О., Ставровський А. Б. Вступ до програмування мовою C++. Структури даних : навчальний посібник Київ : ВПЦ 2018. 100 с.

3. Гришанович Т. О. Основи об'єктно-орієнтованого програмування. Харків :Панов А. М.,2020. 104 с.

4. Дибкова Л. М. Інформатика і комп'ютерна техніка. Київ : Академвидав, 2012. 462 с.

5. Дудзяний І. М. Програмування мовою C++. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 468 с.

6. Замуруєва О. В., Кримусь А. С., Ольхова Н. В. Об'єктно-орієнтоване програмування Python. Луцьк : Вежа-Друк, 2018.

7. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології : підручник. Київ : Каравела, 2004. 464 с.

8. Морзе Н. В. Методика навчання інформатики : навчальний посібник. Київ: Навчальна книга, 2004. 256 с.

9. Поліхун Н. І. Дистанційна підтримка дослідницької діяльності учнів. Київ : Ін-т обдаров. дитини, 2014. 104 с.

10. Романчук О. К. Соціальна інформатика :навчальний посібник. Львів : Універсум, 2016. 224 с.

11. Смоляк В. М. Методика інформатики в початковій школі :

методичний посібник . Ч. 1. Запоріжжя, 2005. 50 с.

12. Смоляк В. М. Методика інформатики в початковій школі : методичний посібник . Ч. 2. Запоріжжя, 2005. 43 с.

13. Суховірський О. В. Нова українська школа : методика навчання інформатики у 1-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Навчально-методичний посібник для пед. працівників. Київ : Генеза, 2021. 160 с. URL : https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukranska-shkola-metodika-navchannya-nformatiki-u-14-klasakh-zakladv-zagalno-seredno-osvti-na-zasadakh-kompetentnsnogo-pdkhodu-avt-sukhovrskiy-o-v_1/

14. Tomlinson C. A. Everybody's Classroom : Differentiating for the Shared and Unique Needs of Diverse Students. New York : Teachers College Press, 2022. 192 p.

Методика навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

1. Бібік Н. М. Соціалізація молодших школярів у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності: методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.

2. Губарева Д.В. Формування соціальної компетентності молодших школярів засобами проектної діяльності : дис. докт. філософ. за спец. 011 Освітні, педагогічні науки. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2021. 296 с.

3. Коваленко В. В. Формування соціальної компетентності молодших школярів засобами інформаційно-комунікаційних технологій : посібник / за наук. ред. проф. М. П. Лещенко. К., 2017. 192 с.

4. Кулакова Л.М. Формування соціальної компетентності молодших школярів в умовах освітньо-виховного процесу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Психологія». 2022. № 14. С. 65–73.

5. Левченко В. В. Розвиток соціальної компетентності як здатності до взаємодії учнів молодшого шкільного віку». Розвивальна програма. Кременчук, 2020. 57 с.

6. Малініна Л. В. Нова українська школа : формування соціальної компетентності учнів початкової школи : навч-метод посібник. Київ : Грамота, 2021. 72 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova->

7. Стрілецька Н. М., Ільченко О. О. Освітні технології формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики: теоретичний аспект. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2.1/36.pdf>.

8. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с.

Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі

1. Крамаренко А. Методика навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів ОПП Початкова освіта. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 420 с.

2. Паламарчук О. О., Біда О. А. Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Методика формування системи громадянських компетентностей учнів початкової школи. Черкаси, 2015. С. 35–42.

3. Реалізація наскрізної змістової лінії «Громадянська відповідальність» у шкільній природничо-математичній освіті : навчально-методичний посібник / уклад. : Буряк О. О., Кечик О. О., Лисенко Н. І. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 194 с.

4. Розвиваємо громадянські компетентності: другий клас / За ред. Н.М. Бібік, Н.З. Софій. Київ: 2019 / Режим доступу www.ussf.kiev.ua

Мистецтво з методикою навчання мистецької освітньої галузі

1. Вдовченко В. В. Художньо-проектна творчість : метод. посіб. / НАПН України, Ін-т педагогіки. Київ : Пед. думка, 2019. 180 с.

2. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі. Тернопіль, 2003. 104 с.

3. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти. Київ, 2002.

4. Коновець С. В. Образотворче мистецтво в початковій школі. Київ, 2000.

5. Коновець С.В. Творчий розвиток учителя образотворчого мистецтва : монографія. Рівне : Волинські обереги, 2009. 384 с.

6. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2006. 200 с.

7. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі : навч. посібник. Львів: «Новий світ-2000», 2012. 292 с.

8. Кушка Я. Методика музичного виховання дітей. Навчальний посібник. Частина 1. Вінниця: Нова книга, 2007. 216 с.

9. Масол Л. М. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1–2 класах на засадах компетентнісного підходу». Київ : Генеза, 2019. 208 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukrainska-shkola-metodika-navchannya-ntegrovanogo-kursu-mistetstvo-u-1-2-klasakh-na-zasadakh-kompetentnsnogo-pdkhodu-avt-masol-l-m/>

10. Масол Л. М. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3–4 класах на засадах компетентнісного підходу». Київ : Генеза, 2020. 160 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukrainska-shkola-metodika-navchannya-ntegrovanogo-kursu-mistetstvo-u-3-4-klasakh-na-zasadakh-kompetentnsnogo-pdkhodu/>

11. Печерська Е. Уроки музики в початкових класах. Київ: Либідь, 2001. 271 с.

12. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі : Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2000. 215 с.

13. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2011. 640 с.

14. Янковська І. М. Формування у молодших школярів умінь організувати художню діяльність з образотворчого мистецтва : навч.-метод. посіб. для вчит. початк. класів та образотв. мистец. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. 201 с.

Трудове навчання з методикою навчання технологічної освітньої галузі

1. Ботюк О.Ф. Конструювання з паперу методом орігамі: навч. посібник. Тернопіль : Богдан, 2014. 64 с.

2. Веремійчик І. М. Методика трудового навчання в початковій школі : навч. посіб. Тернопіль : Мальва-ОСО, 2015. 276 с.

3. Гільберг Т. Г. та ін. Нова українська школа: технологічна освіта у початковій школі : для пед. працівників. Київ : Генеза, 2021. 160 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh->

pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbник-nova-ukraska-shkola-tehnologchna-osvta-u-pochatkovy-shkol-avt-glberg-tg-pavich-n-m-buchkvska-g-v-greskovska-v-v/

4. Гра по-новому, навчання по-іншому. Методичний посібник / Упорядник О. Рома The LEGO Foundation, 2018. 44 с.

5. Коберник О. М., Сидоренко В. К. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: навч. посіб. Умань : СПД Жовтий, 2014. 216 с.

6. Шахінкая І. Розвиваємо творчі навички: техніка малювання на воді – ебру. 2019. URL : <http://mini-rivne.com/malyvanna-navodi-embry/>

7. Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методичний посібник / Упорядник О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

8. Що таке квіллінг? Ідеальна техніка для початківців. Корисні поради на кожен день. URL : <http://vidpoviday.com/shho-takekvilling-idealna-texnika-dlya-pochatkivciv>

9. Ярошевич О. В. Технологія виготовлення виробів у техніці декупаж. Старокостянтинів. 2013. 86 с.

Фізичне виховання з методикою навчання фізкультурної освітньої галузі

1. Ареф'єв В.Г., Єдинак Г.А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту): Навчальний посібник для студентів навчальних закладів II-IV рівнів акредитації. Кам'янець- Подільський: Абетка-НОВА, 2001. 384 с.

2. Ареф'єв В. Г., Столітенко В. В. Фізичне виховання в школі: Навч. посібник. К.: ІЗМН, 1997. 52 с.

3. Нова українська школа : методика навчання фізичної культури у 1–4 класах закл. заг. сер. освіти : навч.-метод. посіб. / А. А. Боляк, Г. А. Коломоєць, А. А. Ребриня, Н. Л. Боляк. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с. URL : https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbник-nova-ukraska-shkola-metodika-navchannya-fzichno-kulturi-u-14-klasakh-zakl-zag-ser-osviti-avt-bolyak-a-a-kolomots-g-a-rebrina-a-a-bolyak-n-1_1/

4. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Ч. 1. Тернопіль : Богдан, 2001. 272 с.

5. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Ч. 2. Тернопіль : Богдан, 2002. 248 с.

Електронні ресурси

1. Волинський національний університет імені Лесі Українки : веб-сайт. URL : <https://vnu.edu.ua/uk>
2. Всеосвіта. Спільнота активних освітян : веб-сайт. URL : <https://vseosvita.ua>
3. Електронні версії підручників. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>
4. Міністерство освіти і науки України : веб-сайт. URL : <http://www.mon.gov.ua/>
5. На урок. Освітній проєкт : веб-сайт. URL : <https://naurok.com.ua/>
6. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка : веб-сайт. URL : <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>
7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Нова українська школа : веб-сайт. URL : <https://nus.org.ua/>
9. EdEra – студія онлайн-освіти. URL : <https://www.ed-era.com/>
10. LearningApps.org : веб-сайт. URL : <https://learningapps.org>